

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Maria Janina
Nazwisko: Dziewanowska
Nazwisko rodowe: Gąska
Miejsce urodzenia: Lubno-Brzozów
Data urodzenia: 05-03-1917
Imię ojca: Teofil
Imię matki: Zofia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta śledztwa prowadzonego przez WUBP we Wrocławiu w roku 1946 przeciwko Marii Dziewanowskiej (wówczas noszącej nazwisko Gąska) w związku z podejrzeniem, że była "zaprzysiężonym członkiem nielegalnej podziemnej organizacji wyrotowej pod nazwą >AK Inspektorat Afryka< mającej na celu obalenie przemocą ustroju Państwa Polskiego". Sprawę zakończono sporządzeniem aktu oskarżenia i przekazaniem do Wojskowej Prokuratury Rejonowej we Wrocławiu. Dnia 26.10.1946 prokurator wojskowy zatwierdziła akt oskarżenia i skierował go do Wojskowego Sądu Rejonowego we Wrocławiu.	IPN Wr 038/2020 t. 5 (1066/III).	
Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego we Wrocławiu (znak sprawy SR 1261/46) z dnia 15.11.1946 Maria Dziewanowska została uznana winną tego, że "od marca 1946 r. do 24.7.1946 r. we Wrocławiu weszła w porozumienie z członkami nielegalnego związku AK >Inspektorat Afryka< (...) w celu usiłowania zmiany przemocą ustroju Państwa Polskiego (...) przechowywała pisma i druki nawołujące do czynów skierowanych przeciw jedności sojuszniczej Państwa Polskiego ze sprzym[ierzon]ym ZSRR", i skazana na karę łączną 4 lat więzienia wraz z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 2 lata. Na zasadzie ustawy o amnestii z 22.02.1947, Wojskowy Sąd Rejonowy we Wrocławiu Postanowieniem z 10.03.1947 darował ww. w całości karę więzienia, pozostawiając w dotychczasowym brzmieniu orzeczenie o utracie praw przez 2 lata. Maria Dziewanowska karę pozbawienia wolności odbywała w Więzieniu Nr 1 we Wrocławiu, skąd został zwolniona 15.03.1947.	IPN Wr 102/130 (6857/91/67), IPN Wr 102/131 (6857/91/68), IPN Wr 102/132 (6857/91/69), IPN Wr 102/133 (6857/91/70).	

<p>Materiały operacyjne dot. Marii Dziewanowskiej, której adres domowy został wykorzystany jako "adres dla celów organizacyjnych" [brak nazwy organizacji]. Ww. została aresztowana 27.12.1952, a po przesłuchaniu, 29.12.1952 zwolniona, wobec stwierdzenia, iż nie była świadoma zaistniałego zdarzenia. Materiały zostały złożone w archiwum Wydz. "C" KW MO Wrocław pod numerem archiwalnym 32380/II, a następnie zostały dołączone do 95543/II. W materiałach o sygn. IPN Wr 024/69, stanowiących materiały operacyjne dot. osób podejrzanych o przynależność do nielegalnych organizacji na terenie woj. wrocławskiego, zachowały się te same informacje.</p>	<p>IPN Wr 024/7554 t. 2 (95543/II), IPN Wr 024/69 t. 15, 20 (328/II).</p>
<p>Akta Sprawy Ewidencyjno-Obserwacyjnej o krypt. "Zwierciadło" prowadzonej przez Wydz. III WUdsBP we Wrocławiu w latach 1955-1959. Maria Dziewanowska była kontrolowana operacyjnie jako osoba, u której "w roku 1951 organizacja WiN (...) zorganizowała punkt korespondencyjny na listy, na adres jej miały przychodzić listy z zagranicy dla ośrodka krajowego WiN-u". Prowadzenie sprawy zakończono wobec niestwierdzenia wrogiej działalności.</p>	<p>IPN Wr 024/7554 t. 1 (95543/II).</p>
<p>Opracowanie wewnątrzresortowe-faktologia sporządzone w Wydz. "C" KW MO we Wrocławiu w latach 1974-1984. Charakterystyka "nielegalnej organizacji pn. WiN >Inspektorat Afryka< działającej w roku 1946 na terenie Wrocławia i Świdnicy. Maria Dziewanowska występuje jako członek ww. organizacji.</p>	<p>IPN Wr 049/5 (F-5).</p>
<p>Opracowanie wewnątrzresortowe-faktologia sporządzone w Wydz. "C" KW MO we Wrocławiu w latach 1978-1979. Charakterystyka "reakcyjnej nielegalnej organizacji po Ak-owskiej występującej pod nazwą >Wolność i Niepodległość< o zabarwieniu szpiegowskim działającej w latach 1951/1952 na terenie Wrocławia. Maria Dziewanowska występuje jako osoba podejrzana o przynależność do ww. organizacji.</p>	<p>IPN Wr 049/426 (F-430).</p>